

De Drie Goddelijke Deugden

Ravels Weelde Poppel

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 18, nr. 72: Juni 2014

Inhoud

Voorwoord.....	1
Lief en leed	2
Kapelletjes en Heiligenbeeldjes in oude boerderijen te Poppel	2
? Heemkunde Quiz ?.....	12
“Acht jaar student” door Dr. A. Van Baelen	12
Terugblik op onze Activiteiten.....	27
Schoolbezoek 6de klassers Poppel in het MAG.....	32

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

Ere-lid kunt u zijn voor een jaarbijdrage van 30 euro.

(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Ook hebben leden en hun gezin steeds gratis toegang tot **Museum Aan de Grens** in “’t Kaske” te Poppel.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

Steeds op aanvraag te bekomen. Zie contactgegevens.

Foto voorblad:

Reconstructie van “Den Dodendraad” op het Gel in Zondereigen.

Voorwoord

We zullen er dit jaar niet om heen kunnen de Eerste Wereldoorlog wordt bewust herdacht 100 jaar na 1914. Onze kring heeft reeds deze herdenking ingezet met de Erfgoeddag van april laatstleden. De Dodendraadfietsroute werd toen voor het eerst gefietst. Eerder werd in november vorig jaar de Dodendraadwandelaroute in en om Zondereigen voor het eerst gewandeld. Van beide routes kan u bij ons in het museum gratis een exemplaar ophalen zolang de voorraad strekt. Verder zullen wij medio 2015 een tentoonstelling opzetten met onze vrienden uit Goirle waarbij we het dagelijkse leven van de mensen aan weerskanten van de grens zullen toelichten tegen de achtergrond van de internationale gebeurtenissen. Zoals jullie allemaal weten hadden de mensen in Goirle of Ravels geen contact tijdens deze ruim vier jaar durende wereldoorlog en wisten ze van elkaar niet hoe men het allemaal rooide.

Sommigen verdedigen de opinie dat de wapenstilstand van 11 november 1918 moet herdacht worden. In ieder geval is er niets feestelijk te vieren met het begin van een wereldoorlog. Alhoewel er destijds toch gejuich en grootspraak was in de verschillende parlementen en bevolkingen van de landen die betrokken geraakten in deze alles verslindende oorlog.

Deze Wapenstilstand markeert het einde van een oorlog en impliceert dat er een winnaar en een verliezer is. Verder wordt men ook bestempeld met de begrippen “goeden” en “slechten”, “zwarten” en “witten” enzoverder. Helaas wordt de gruwel van de oorlog wel degelijk verdeeld onder alle partijen en zijn er dus geen winnaars of verliezers. Meestal zijn er enkel gedupeerden en die vindt men in de rangen van de gewone mensen en de zwakkeren.

Men heeft vanzelfsprekend geen ongelijk om de buitengewoon pijnlijke fasen te herdenken van de langdurige loopgravenoorlog, waar onnoemelijk veel strijders op de proef werden gesteld. Het is nuttig om het menselijk gedrag onder extreme tegenspoed onder de aandacht te brengen. Het is een les voor allen die ten overstaan van de moeilijkheden van het leven zich laten ontmoedigen.

Op dit ogenblik beseffen we het misschien niet maar we kunnen niet ontkennen dat er opnieuw golven van nationalisme overal opduiken. Ik hoop dat onze internationale leiders hun lessen hebben getrokken uit de aanleiding en de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog. Nationalisme, commercieel- economische rivaliteiten en verschillende ideologieën hebben voorrang genomen op de samenwerkende strekkingen, de samenhangigheid en de sociale vrede. Aldus veroorzaakt men voldoende voorwaarden om de openbare opinie te mobiliseren voor een gewapende oplossing van een conflict. De bewijzen hiervan ziet, hoort en leest men dagelijks in het nieuws met de meest gruwelijke beelden er bovenop.

Internationaal zijn er voldoende instanties om de wereld te “redden”. Laat ons hopen dat zij de spanningen kunnen verminderen zodat conflicten vermeden worden. Op een bescheiden wijze kunnen wij hier een bijdrage aan leveren door als burger zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Voor dit burgerschap heeft men eeuwen gevochten. Nu heeft men reeds meer dan een eeuw burgerrechten (in sommigen landen al 2 eeuwen) en men is vergeten dat het eenvoudig samengevat gaat over vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid. Tegenwoordig is men die strijd vergeten en kent men alleen nog vrijheid en gelijkheid. Het derde verworven recht is tanende. Daarvan zie je voldoende bewijzen in de samenleving waar de solidariteit traag maar zeker verloren gaat. Laat ons hopen op een altijddurende wereldvrede en voor ieder gelijke mensenrechten.

Lief en leed

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Jos Van Gils echtgenoot van Phil Walschots,

Louis Hendrickx echtgenoot van Elisa Buyckx op 20 april 2014,

Maria Vloemans weduwe van Jan Van Eyndhoven op 16 maart 2014,

Stefanie Van Gils echtgenote van Bernard Van Gils op 7 maart 2014,

Frans Poppeliers echtgenoot van May Haagen op 23 april 2014,

Jos Van Der Voort.

Om zeker te zijn dat we niemand vergeten te vermelden, vragen wij u ons op de hoogte te brengen via één van de bestuursleden, email of post gericht aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 te Poppel.

Kapelletjes en Heiligenbeeldjes in oude boerderijen te Poppel

Jos Verheyen

In vroegere tijden waren de mensen hier nog zeer vroom.

Ze smeekten de zegen en bescherming af over hun eigendommen.

Ze plaatsten in een nis aan een schuur of woonhuis een beeldje van de Heilige Maagd, Sint-Isidorus of een andere heilige.

Enkele voorbeelden van deze laatste categorie vinden we aan de steenweg op Baarle bij de oude boerderij van Wies Caers en een beetje verder tegenover het voetbalveld bij de familie Pluym.

Steenweg Baarle: Wies Caers en boerderij Pluym.

Aarle: Jos Verhaeren

Verder vinden we in Aarle bij Jos Verhaeren, J. Timmermans, Restaurant Barabas en aan het bruggetje bij Jos Versteynen ook verschillende beeldjes.

Aarle: J. Timmermans,

Restaurant Barabas

en Jos Versteynen

Ook op de hoek van het Dorp en de Joelestraat in de gevel van de schuur van Jaan Damen. Verder in de Trier (oude boerderij van Van Akeren), Tilburgseweg in een nis bij de oude woning van Jan Marijnissen (nu bewoond door Jacques Van Gestel) en Maarle nummer 25.

Joelestraat: Jaan Damen; Trier: Van Akeren; Tilburgseweg: Jan Marijnissen en Maarle 25

In de Pastorijstraat bevond zich vroeger de Coöperatieve Melkerij van Poppel: Sint- Willebrord. Hier stond op een sokkel aan de voorgevel Sint-Willibrordus. Toen de melkerij op hield te bestaan, werd het gebouw verkocht en verbouwd tot twee woningen. Sint-Willibrordus verhuisde naar de nis boven het portaal van de kerk. Bij het bouwen van de nieuwe kleuterschool (1995) tegenover de kerk werd Sint-Jozef teruggeplaatst. Hij is de patroonheilige van de vroegere meisjes-en kleuterschool.

Pastorijstraat: sokkel oude melkerij

Kerk: Sint-Willibrordus

Sint-Jozef

In de Vondstraat staat boven de ingangsdeur Sint-Anna (moeder van Onze-Lieve-Vrouw) met het kindje Jezus. Dit verwijst naar de vroegere Huishoudschool met internaat. In het Sint-Annainstituut hebben veel Poppelse en buitendorpse jongedames leren koken, naaien, wassen, strijken..... In het Dorp vinden we nog bij Frituur Bax, Maarle bij de Oud-Baeyenshoeve en aan de Mierdsedijk bij de woning van de kantoren van de Boerenbond (tegenwoordig AVEVE) verscheidene beeldjes.

Dorp: frituur Bax; Maarle: Oud-Baeyenshoeve en Mierdsedijk: woning bij Boerenbondkantoor.

Het beeldje van Sint-Isidorus kwam ik meermaals tegen. Het leven van Isidorus van Madrid (geboren circa 1070 en overleden op 15 mei 1130). Hij wordt beschouwd als de beschermheilige van de landbouwers en wordt in de volksmond vermeld als Isidoor. In vrijwel elk bisdom wordt deze heilige gevierd in april of mei. Hij was een zoon van een landarbeider. Zijn vader was in dienst van een grootgrondbezitter in de omgeving van Madrid. Hij trad in het huwelijk met de later heilig verklaarde Santa de la Cabeza. Het vroege overlijden van één hunner kinderen spoorde het koppel aan tot een zeer vrome levenswijze, zeer tegen de zin van zijn collega's. Want bidden deed je op zondag in de kerk en niet op het land of tijdens je werk. Zij deden hun beklag bij hun heer en deze hield Isidorus stiekem in het oog. Toen zag de herenboer een wonder: tijdens de gebedsstonen van Isidorus ploegden engelen met de ossen het land. Een andere keer liet de horige een bron ontspringen. Hij gaf weg aan de minderbedeelden wat hij kon missen. Hierdoor werd Isidorus al tijdens zijn leven als een heilige beschouwd. Zijn heiligverklaring heeft echter vijf eeuwen geduurd, ondanks dat hij onder de Europese boerenstand al wijd en zijd vereerd werd. Onderpastoor Uydens was een Mariavereerder. Zo vatte hij het idee op om in iedere wijk of gehucht van Poppel een veldkapelletje te laten plaatsen. Een metser werd aangesproken en geld werd bij de

buurtbewoners. Gust Willemse bouwde het merendeel van deze kapelletjes. Ik maakte er een fietstocht langs. Het eerste waar ik stopte, was het kapelletje aan de kruising van de Kleine Vond met de Kabiënstraat. Dit kapelletje werd gebouwd ter herinnering van het 25-jarig bestaan van de Boerinnenbond (KVLV) 1911-1936. Voor het 50-jarig jubileum (1911-1961) werd een herdenkingsplaat geplaatst. De Boerinnenbondleden onderhouden deze veldkapel. Dit kapelletje hoorde bij de Dorpsstraat. In de meimaand werd er elke dag het Rozenhoedje (één paternoster rond) gebeden. Dit deed men ook bij de andere kapelletjes. Ieder kapelletje had zijn vaste voorbidder en die kende heel “de litanie van alle heiligen” en er zijn heel veel heiligen! Het gebed werd steeds afgesloten met een Marialied zoals “Het wemelt in de mei van blonde kleinen rondom de veldkapel...” of “Waar men gaat langs Vlaamse wegen...”. De jeugd van onze straat (Dorpsstraat) werd van thuis uit verplicht om te gaan bidden. Wij vonden dat niet zo erg omdat er aan de overkant van het kapelletje een droge diepe gracht was waar we voor en na het bidden naar hartenlust konden ravotten en kattenkwaad uithalen.

Het volgende kapelletje bevindt zich op de hoek van Steenweg op Weelde en Heesdijk. Jantje Fiets (Timmermans) schonk de grond. Jantje had die bijnaam omdat destijds fietsen zeldzaam waren en luchtbanden zeer duur had hij zelf een fiets in elkaar geknutseld met houten wielen. Jan was zeer vroom en mocht van de pastoor zijn houten fiets 's zondags aan de preekstoel plaatsen, daar stond hij veilig.

Kapelletje hoek Vond-Kabiënstraat

Louis Devue bezig met de versiering

Zo fietste ik verder langs de kruising van Krommen-en Mierdsedijk waar een scheefgezakt kapelletje zich staande houdt. De coniferen en de aanplant rond de heilighdommen worden onderhouden door gemeentearbeiders en zij schilderen ze elk jaar weer mooi wit.

Hoek Steenweg op Weelde-Heesdijk

Hoek Krommendijk-Mierdsedijk

In Hulsel achter Gerd Verberk-stalinrichting (VSI) vinden we een voorover staand kapelletje. Niet alle Mariabeelden hebben dezelfde vorm of kleur. Er zijn grote en kleine met meestal een wit-blauwe kleurvoering en af en toe een mooi gekleurde. In Poppel bevindt er zich in de bossen zelfs een Zwarte Madonna.

Deze staat achteraf een kruising Tilburgse-Poppelse Molenweg. De buurtbewoners noemen deze weg "Broekenweg" naar de familie Van Den Broek die op de hoek van deze straat woonde. Het staat een beetje verdoken in het groen en heeft een aparte bouwstijl. Vroeger stond dit kapelletje op de hoek van de Tilburgseweg met de Zandkuilstraat. De betegelde weg ligt er nog gedeeltelijk achter de bushalte. Het kapelletje was toen groter met een altaar ervoor. Bij de jaarlijkse processie werd hier halt gehouden en werden de gelovigen met de monstrans gezegend. Er bevindt zich dus een Zwarte Madonna in de kapel. Zij is geschenken door een in de buurt wonende familie Mes. De Zwarte Madonna gaat terug op een zinsnede uit de Bijbel (Hooglied1,5-6) : "Ik ben zwart maar lieflijk". Dit slaat op de bruid van Salomo de Koningin van Sheba.

Het kapelletje op Hulsel bij Verberk

Een kleurrijk Mariabeeldje

Hoek Tilburgseweg- Zandkuilstraat.

Kapelletje in het bos t.h.v. Tilburgseweg Poppelse Molenweg met

Zwarte Madonna

Op 4 mei 2014 was het kapelletje leeg en het glas gebroken.

Mijn volgende halte is hoek Zandkuilstraat- Beekseweg. Het beeldje is recent gerestaureerd en de kapel bevindt zich op grond van onze vereniging Heemkunde-en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius. Mijn tocht ging verder naar de splitsing Steenweg op Baarle en Aarledijk waar zich weer zo'n mooi kapelletje bevindt. De versiering is steeds door de buurtbewoners uitgevoerd met mooi gekleurde papieren slingers. Tegenwoordig gebruikt men plastieken sierlinten en iedere buurt heeft zijn slingers aangeschaft die meerdere jaren te gebruiken zijn .

Net voor de grens met Baarle-Nassau langs de Steenweg op Baarle aan het bruggetje staat een meermaals verstevigd kapelletje omdat het steeds verzakte. Verder fietsend naar Aarle door de velden zien we ter hoogte van de kruising Aarle-Voortjesweg een volgen goed onderhouden kapelletje. Het is tijdens de maand mei een mooie gewoonte om aan enkele kapelletjes een gebedsstonde te houden. Te Maarle vindt men op de hoek met de Voortjesweg een volgend kapelletje. Mieke Versteynen uit Maarle woonde hier niet ver vandaan. Ze had een doos kaarsjes gekregen. Ze vroeg zich af wat ze hier mee aan moest en ze zette er enkele in het kapelletje van Rovert (Beekseweg), als ze even later terugkwam waren de kaarsjes weg. "Wie zou nu zo'n kaarsjes toch stelen?" Ze plaatste de overige aan het kapelletje Maarle-Voortjesweg zodat ze van thuis uit in het oog kon houden en zien branden.

Hoek Beekseweg-Zandkuilstraat

Splitsing Aarledijk-Stwg. Baarle

Kapelletje aan de grens met Baarle-Nassau (Stwg. Op Baarle)

Aarle-Voortjesweg

Aan de Mierdsedijk tegenover de oude witte woningen van de Boerenbond vindt men in rode steen opgetrokken kapel, gebouwd rond 1925 en toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Middelaars. Ze werd opgericht bij de vestiging van het Proefbedrijf van de Belgische Boerenbond te Poppel. Wat mij bij al deze kapellen opviel, was dat ze gebouwd waren op een driehoekig stuk grond.

Weet je dat er in het overbekende kappelletje op Rovert (Beekseweg) meerdere heiligen worden aanroepen. Er bevindt zich hier ook een Mariabeeld waar regelmatig een kaarsje wordt ontstoken.

In het gehucht Nieuwkerk staat de Sint-Janskapel. Deze kapel bevindt zich juist op Belgisch grondgebied. Vroeger tijdens de Reformatie bevond zich hier een schuurkerk voor de Goirlese katholieken. Een deel van het fundament van die schuurkerk bevindt zich onder een hoek van het huidige kappelletje.

Boerenbond: OLV-Middelares met interieur

Hoek Maarle-Voortjesweg

Beekseweg: het Rovert kappelletje

Binnenzicht Rovert

Nieuwkerk: Sint-Janskapel verscholen in het groen

De Verdwenen Kapelletjes:

In de tuin van de familie Van Beurden, het ouderlijk huis van Monseigneur Van Beurden in het Dorp (tegenwoordig frituur Bax) stond dit kapelletje waar de bisschop met vakantie regelmatig bad.

Langs het bospad van Poppel naar Hilvarenbeek stond vroeger ook een boskapel. Het was een houtenkapelletje op een houten paal. De buurtbewoners onderhielden het. Maar bij het ouder worden van deze buurtbewoners verhuisden ze naar het dorp en geraakte het kapelletje in verval en zo verdween het stillekes. Helaas heb ik hier geen foto van gevonden.

In Overbroek niet ver van de woning van Mieke De Vet stond ook een kapelletje. Het Mariabeeldje stond achter glas met tralies ervoor. In de herfst was er gedragen door de wind een verwelkt bloemetje tussen de tralies en het glas terecht gekomen. In mei het jaar erop begon dit bloemetje plots te bloeien. Mieke sprak van een mirakel. Vele mensen gingen op deze plaats gunsten afsmeaken bij Onze-Lieve-Vrouw. Tegenwoordig staat er een electriciteitscabine.

Kapelletje ouderlijk huis Mgr. Van Beurden

Kapelletje Overbroek: Mieke De Vet

Een oude gewoonte naar een verhaal van Mieke. Als er in Overbroek iemand stierf, werd het lijk met paard en kipkar opgehaald. Op de kar werd stro gelegd, zogenaamd "het lijkstro" om de schokken op te vangen. Zo'n kar had grote houten wielen en dokkerde hard over de weg. Zo reed men tot aan het gemeentehuis waar de pastoor met de kwispel in de hand de dragers stond op te wachten. De pastoor zegende de kist met wijwater. Daarbij vielen er steeds enkele druppels wijwater op het stro en vervoerde men steeds alleen de overledenen met deze kar en verbrande men dit stro steeds bij het kapelletje op Overbroek bij Mieke De Vet om alle geesten te verjagen. Het stro mocht voor niets anders gebruikt worden omdat dat ongeluk zou brengen. Na het zegenen van de kist droegen de dragers ze naar de kerk. De dragers liepen in een bepaalde volgorde. Namenlijk die het dichtst bij de overledene woonde ging voorop, dan de volgende buurman enzoverder. Het moesten alle mannen zijn.

Een ander verdwenen kapelletje bevond zich in de tuin van de boerderij van Rie Franken op de hoek van de Grote Vond. Nu "Mèn Stalleke" genoemd. Het is na de verkoop van de eigendom gesloopt. De zeldzamen natuursteen onderaan op de foto vertoont een kruis en zou afkomstig zijn uit Postel. Tegenwoordig bevindt deze zich in het archief van de Heemkunde-en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius.

Kapelletje bij Rie Franken

Het Kaske op de splitsing Tilburgseweg en Mierdsedijk

In het Nieuwsblad van het Zuiden (1969) lezen we het volgende.

De Drie Maagden: achter de Kapelhof aan de Dijk heeft vroeger een kapelletje gestaan. De liberale minister Orban, die rond 1908 een 400 hectare heide had gekocht en boerderijen oprichtte, had het kapelletje gebouwd. Het was gewijd aan de Drie Maagden van Brustum: Bertilia, Eutropia en Genoveva. Echter de pastoor wilde het niet wijden. Brustum is een aparte bedevaartplaats in Haspengouw. Iedere Maagd heeft haar eigen putje, waarin men een lapje stof dat op het blote lichaam gedragen is, moet werpen om het als een Orakel van Delphi te laten werken. Er worden vreemde verhalen over verteld waarbij drijven, bruisen en zinken; over genezing, hoop op herstel en, dood beslissen. "Echt waar" zegt een ouderling, mijn vader is er zelf geweest; die had een zuster. Haar lapje stof zonk als een baksteen en ze was binnen het jaar dood. "Allemaal superstitie" onderbrak hem zijn vrouw. De Poppelse Maagdenkapel is afgebroken. De vloer van hardgebakken tegels en een randversiering kwam terecht in een woning in het Dorp.

Vroeger stond er waar nu het Museum is van de Heemkunde-en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius (oud gemeentehuis) een Kaske. Dit was een kapelletje met de beelden van Onze-Lieve-Vrouw, de Heilige Joachim en de Heilige Anna. Op deze unieke foto van rond 1900 ziet men links en rechts de aarden wegen die leiden naar respectievelijk Tilburg en Mierde.

Op meerdere plaatsen trof men kleinere houten kapelletjes aan, deze waren opgehangen aan een houten paal of boom zoals o.a. in Aarle, Hondseinde en op de draai van de Pastorijstraat met de Trier. Dit laatste wordt in de meimaand mooi versierd teruggeplaatst. Al de anderen zijn helaas verdwenen.

Op het kerkhof en in de Kleine Vond bij Frans Willems (zeer oud beeld) vond ik nog twee Mariabeelden:

Mariabeeldje op het kerkhof

Bij Frans Willems

Op het bidprentje van onderpastoor A. Uydens lezen we: “Mogen de talrijke Mariakapelletjese langs de wegen van uw dorp een aanbeveling zijn bij onze Hemelse Moeder”

Hier sluit ik mijn trektocht en opzoekingen af met de gedachte dat het toch wel de moeite loont om eens langs deze oude hoeven te fietsen en een al dan niet bekende “nis” te ontdekken. Bij de kapelletjes kan men naar aloude gewoonte even stil staan en misschien een weesgegroetje prevelen.

Nadere informatie vindt u in het Museum Aan de Grens in ‘t Kaske (oud gemeentehuis Poppel). Dit is zeker aan te bevelen!

Doodsprentje Onderpastoor Uydens

Kerk van Poppel met spiegelbeeld van Jos Verheyen

? Heemkunde Quiz ?

De oplossing van onze Heemkunde Quiz is: **Dr. Amandus Van Baelen**

Met de winnaar nemen wij deze zomer contact op voor de overhandiging van zijn/haar prijs.
Hij of zij zal in het tijdschrift van september bekend gemaakt worden. Dus het blijft nog even spannend!

“Acht jaar student” door Dr. A. Van Baelen

Van Sint Michiel en Sint Jan „Mens hilaris”

Naijver, eigendaak en andere menselijke kortzichtigheid jaagt in de dorpspolitiek zelfs brave mensen in 't harnas. Deo Gratias heeft in zijn gemeente des tijds zulk een scheuring meegemaakt, toen naast de parochie van St. Michiel ook de kapel van St. Jan aanspraak wilde maken op de titel van parochie.

Deo Gratias dacht dat deze novelle minder geschikt was voor De Schakel. We hebben hem van het tegendeel kunnen overtuigen: de uitbreiding van de parochies is immers aan de orde van de dag. Als we daarbij verklappen dat de hemel het bisschoppelijk paleis verbeeldt en St Pieter Mgr Van Cauwenberg zaliger gedachtenis, dan wordt het fictieve in de voorstelling veel doorzichtig voor de aandachtige lezer.

We publiceren deze novelle in tweemaal: het eerste gedeelte verhaalt de strijd en de overwinning van St Jan, het tweede de triomfantelijke verzoening.

„Dit verhaal werd overgenomen uit het geheim archief van 't graafschap. De oorspronkelijke tekst was in 't latijn. De naam van de schrijver is onbekend; wellicht was hij beducht voor een

pak slaag, want ten allen tijde gold het spreekwoord „de waarheid mag niet gezegd worden.”

De inhoud van het werk is van die aard dat het alleen door latijnklappende mensen mag gelezen worden.

De vertaler

Hoe een klein, stil dorpke toch in beroering kan komen! Want een stil dorpke was Welt altijd geweest, een dorpke van simpele heiboeren, die met hun karren door de straten hottelden en waar 't jonge volk fluitend en zingend naar 't veld ging.

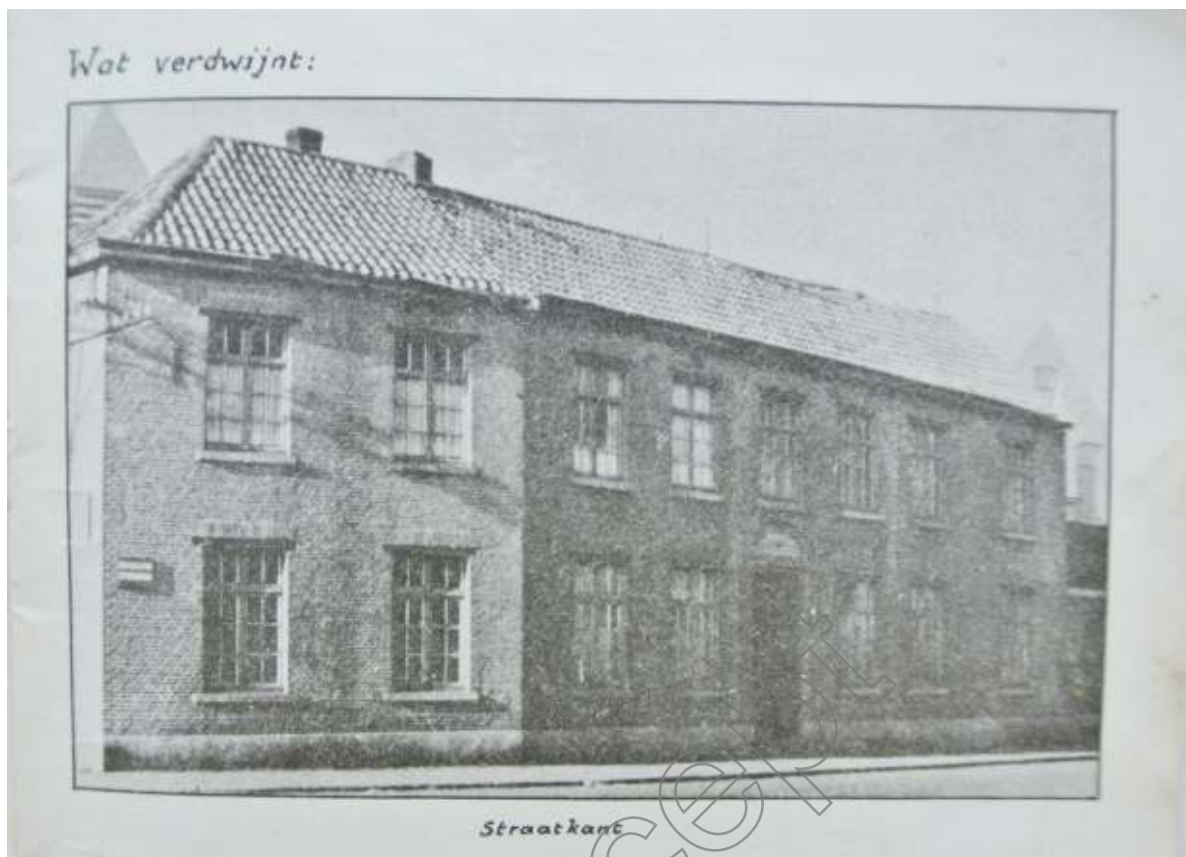
En het patroonschap over al die mensen was in handen van St Michiel, die de draak uit de hemel had geworpen en, om reden van militaire verdiensten, heel het graafschap Welt had gekregen met de heerlijkheden van de Straat, de Meer en de „Heg” en Schoot en de grote jachten in 't westen en in 't oosten.

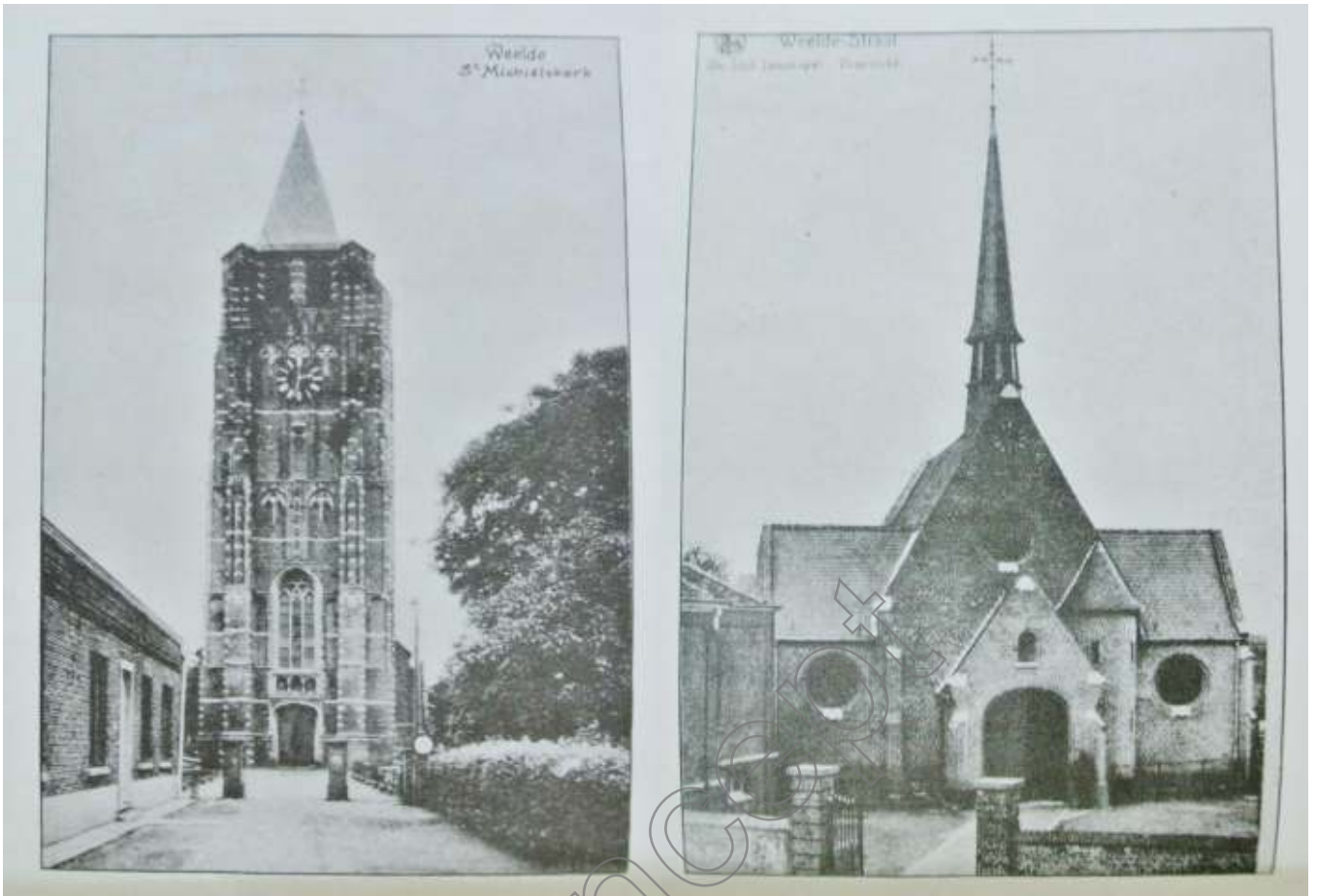
Hij woonde in een sterke burcht, met een reus van een toren, in de beste verstandhouding met Sint Willibrord, die in 't markiezaat van Poppel zat, omdat hij de heidemensen tot in hun uiterste schuilhoeken had opgezocht, en Sint Servaas, de apostel van de Kempen, die 't schrale hertogdom Raevens had gekregen en op de koop toe de heerlijkheid van de Eel, met de beste boerderijen, aan Sint Adriaan had moeten afstaan.

Heel de dag stond Sint Michiel van zijn toren met zijn ogen altijd naar de Singel, alsof hij de staart van de draak daar ergens gezien had, en altijd in uniform als een soldaat.

Maar in de heerlijkheid van de straat woonde ook Sint Jan Baptist, als vrij man, ja, maar iets te zeggen in 't graafschap had hij niet. Hij zat daar in een klein vervallen kapelleken en hij was er geplaatst omdat hij altijd van eenzaamheid had gehouden en van uit zijn toreke kon hij heel de Overhei zien, waar hij veertig jaren had geleefd.

Want toen hij nog in de volle bloei van zijn jonkheid was, had Joannes Baptista het kosterschap van vader Zachaar verzaakt, en hij was van Grobbendonk dieper de hei ingetrokken om op Kruisberg, zo wijd van de mensen als 't maar zijn kon, zijn lemen kluiske te timmeren. Daar woonde hij stil en gelukkig met zijn schaapkens in 't stalleke nevens de kluis, en zijn biekens die stonden 't einden het hofke dat hij had aangelegd.

Heel de winter zat hij bij 't vuur van turf en dennetakken en las in een groot boek met koperen sloten al wat de profeten hadden geschreven over de Heiland, die gekomen was.

Maar als de zomer in de lucht kwam, en Gods werken in al hun heerlijkheid gingen openliggen, dan dreef Johannes zijn schaapjes vroeg uit hun kooi naar de heide. Dan ging hij zitten op een zandige hoogte bij de eenzame dennen, die daar stonden, en zag zijn biekens hangen in het heidekruid, en werken en wroeten met hun pootjes en hun koppekes die in de purperen kelkjes wringen om de zoete honig er uit te puren. Hij liet zijn ogen gaan over de rozige heuveltjes, waar zijn schaapjes als witte vlokjes tegenhingen, en over de zilveren vennen waar de grijze reiger stond te vissen in 't riet, waar de bruine kalders juichend uit de lucht vielen en de witte meeuwen schreeuwden en scheerden en zwerden, laag over de grond, in wijde kringen, tot vast bij zijn schaapjes. En als Johannes zag hoe schoon het was, dan gingen zijn blikken omhoog naar 't grote gewelf dat stond gespannen over de grote heide en zijn gedachten klommen op, nog hoger dan de witte wolken die daar zaten, tot bij Hem die 't alles gemaakt had en nu wandelde tussen de mensen. Dan lag er ontroering op zijn donkerbruine trekken en zijn ogen stonden te schitteren in zijn zwarte kroezelkop als in heilige verrukking. Want zo was Johannes' leven in de heide: een immer-samenzijn met God en hij nam geen slok van 't heldere water der vennen noch hij proefde de zoetheid van de honig of hij dacht aan Hem die 't had gegeven.

Dan kon hij weemoedig kijken naar de grijze, golvende lijn van de verre bomen die zijn heide omsloten, want hij dacht op de mensen die daar woonden en wachtten op de troost van zijn woord.

Bij de kronkelende stroom, aan de houten Schootse brug stonden ze te wachten op hem. Ze kwamen van dicht en van verre, van 't graafschap en elders en Meyerijse boeren stonden er ook, stoere mensen met blauwe kieltsjes aan en gele turks-lederen broeken en woorden in hunne mond die klonken als kristaal. De ouderen stonden met hoopjes bijeen en spraken driftig en de jongeren zaten langs de boorden van de Stroom en roerden hun mooie voeten door de frisheid van 't water. Heel achterin de hoop stond een oud soldaat met de blinkende helm op zijne kop en zijn lange speer stak hoog omhoog boven al het volk dat er stond.

Maar als Joannes kwam werd alles stil en de vrouwen die daar waren gingen neerzitten op 't gras en legden hun kinderen aan de borst en susten ze zacht opdat er toch maar geen enkel woord zou verloren gaan van alles wat Joannes tot hen sprak. Want Joannes zijn woorden smaakten zoet als honig en die ze hoorden voelden iets komen in hun hart als de vredige kalmte die woont in de heide. En een struise boer, met kale schedel, die er bij stond, kon zijn eigen niet langer bedwingen en hij wees met zijn duim naar Joannes en zei 't luid tegen de mensen rondom: „Hij is 't, die we verwachten.” Maar Joannes hief zijn arm omhoog van de leuning en stak hem afwerend vooruit: „Neen, ik ben het niet, zei hij, maar ik maak zijn wegen gereed.”

Honderden jaren waren voorbijgegaan sinds Joannes in de heide woonde en al die tijd was de Vooruitgang over 't dorpke gegaan en de Poezij stond te zuchten in verre hoekjes. Zware ijzeren machienes scheurden akkers en heiden open, zaaiden het koren in schone, rechte rijen, knipten het af en stroopten het graan uit de aren met een afgrijslijk rumoer. De boeren werden rijk en machtig, zij werkten met de electriek en als ze door de straat gingen keken ze meewarig omhoog naar het oude kapelleke waar St Jan nog altijd alleen zat op zijn houten blok.

Dat kon zo niet blijven duren. Daar waren er drie die een stout besluit namen: ze zetten hun beste hoed op en gingen naar St Pieter om hem uit te leggen hoe 't gestaan en gelegen was met Sint Jan.

Ze belden aan de hemelpoort en Sint Pieter trok het getralied vensterken open, dat er in stond, en riep:

- „Wie is er aan?”
- „Mannen van Welt.”
- „Goed volk.”

en Sint Pieter deed de deur open en de drie schoven binnen met hun hoed in de hand. Ze werden in de grote wachtzaal gebracht en toen vroeg Sint Pieter met een lachend gezicht:

- „Wat is er van uwe dienst, heren?”

— „Wij komen voor St Jan, zei de voornaamste, die heilige kan daar zo niet blijven zitten.”

— „Het regent op zijne kop” zei een ander.

— „En heel de dag zit hij moedermens alleen” deed de derde er bij.

Sint Pieter stond te knikken dat zijn grijze lokken weg en weer bolden.

— „Zeker, zeker! Heren, zei hij, dat mag zo niet blijven. Sint Jan is altijd veel te gauw content. Weest maar gerust, we zullen zijn zaak eens opknappen lijk 't behoort.”

Ze gingen en St Pieter ging mee tot in de deuren ze kregen ieder de hand van hem. Toen ze goed op de straat waren, keken ze nog eens om naar het schone hemelpaleis. Sint Pieter stond nog altijd in de deur. Hij lachte vriendelijk en ze knikten tegen en namen hun hoed nog eens af voor de grote heilige.

't Liep lijk een vuur door 't dorp dat Sint Jan in eer ging hersteld worden en waarschijnlijk zou bouwen. Eenieder tastte in zijne zak en had wat gereed om de heilige man uit de eerste nood te helpen en wat er nog te kort was zou het grafelijk bestuur wel bijbrengen.

De zaken stonden zo schoon dat de mensen er niet van zwijgen konden, maar die dicht bij 't grafelijk slot zaten en wat militair waren aangelegd, namen de zaken zo niet op. Zij spraken hoge woorden en riepen: „Welt aan St Michiel!” Zij schaarden zich onder de banier waarop een veenmol stond, om te beduiden dat zij 't jonge plantje, dat in de Straat aan 't opschieten was, de wortels zouden afknagen en de schaapjes van Sint Jan wierpen zij de lelijke spotnaam toe van geitebokken.

Het werd toen een beroerde tijd in 't stille dorp waar ieder altijd vrank en vrij had gesproken. De mensen stonden te fezen met angstig rondkijkende ogen, en 't was nog maar het best uw woorden twee keren rond te draaien in uw mond eer ge ze losliet of ge stond als hevige veenmol of verstokte geitebok geboekt.

En met de dag werd het nog erger. De boeren gingen elkan- der stommelings voorbij en tot in de gazetten toe ging men elkan- der te lijf met de pen. De staf der veenmollen zetelde dag en nacht en 's morgens vroeg stonden de mensen met grote ogen te kijken

naar hun dagorders geplakt op alle telefoonpalen en met 's lands zegel voorzien, opdat heel de wereld zou weten hoe 't gelegen was in Welt.

Maar de grote slag wilden de veenmollen slagen in 't geheim, getrouw aan de aard van het dier, dat zij tot zinnebeeld hadden gekozen, en dat knaagt in 't duister onder de grond.

Zonder dat iemand wist dat ze weg waren, stonden zij met hun viereen voor de hemelpoort en belden zo luid dat Sint Pieter haast zijn adem uit zijn lijf liep.

— „Wie is 't?” vroeg hij hijgend door 't vensterken.

— „Mannen van Welt.”

— „Goed volk.”

Maar Sint Pieter had de grendel amper weggeschoven of de dikke buik van de Berten wrong al door de spleet, zo haastig dat zijn valse gouden ketting aan 't slot bleef haperen en bijkans verongelukte. De drie andere drongen hem achterna en Sint Pieter bekeek hen met ogen die vroegen wat rare mannen ze waren.

— „De chef van de veenmollen en zijn staf!” riep de Berten en hij stak zijn borst vooruit en sloeg aan tegen de rand van zijn strooien hoedje.

— „En...en...”, zei Sint Pieter, „wat moeten de mannen hebben?”

— „Wij moeten Onze Lieve Heer zelf spreken”, zei de Berten en hij stak een groot opgerold papier omhoog, dat hij volgeschreven had.

— „Wij willen niet dat Sint Michiel door de geitebokken van zijne troon wordt gestoten”, riep een ander die ook stout begon te worden.

— „Ta! ta! ta!” zei Sint Pieter, want hij werd nu ook wat lastig, als 't dat is, die zaak zal geregeld worden zoals 't behoort.

Berten meende toch vooruit te schieten met zijn mannen, maar Sint Pieter werd ineens weer jong en sprong gezwind voor hen met zijn armen zo wijd uiteen dat zijn brede mouwen omhoog kropen tot boven zijn ellebogen.

— „Kinderen, kinderen!” riep hij, „wat gaat ge toch doen! Ge loopt recht op de engel die aan de poort van 't Aards Paradijs op wacht heeft gestaan.”

Ze keken elkander aan en kropen wat achteruit, want ze dachten op 't plaatje van hun gewijde geschiedenis waar die engel een vlammend zwaard in zijn vuist hield.

Sint Pieter zag het en hij klopte de Berten op zijn schouder. „Gaat maar zoetekes naar huis, kindekes”, zei hij. „Sint Michiel zal 't wel zeggen als hem wat te kort wordt gedaan.”

Toen Sint Pieter ze buiten had, schoof hij haastig de grendel voor de deur en ging in zijn portierszaal achter 't gordijntje staan kijken waar ze bleven.

Ze stonden daar nog wat onderen te parlementeren met hevige gebaren en de Berten haalde een sigaret uit zijne zak en toen hij ze aangesmoord had stiet hij nijdig twee gulpen rook door zijn neus, lijk een monster dat vuur spuwt. Hij spuwde een ferme klak over de grond en toen ging hij zijn staf vooraf met een gezicht dat zei: „We zullen nog wel andere heren spreken.”

Die andere heren waren de edelen senatoren van 't graafschap. Want, 't is triestig om zeggen, Sint Jans nieuw huis moest toch eigenlijk door hun hand gaan omdat ze meester waren van de kas. Bouwen was duur en wat de mensen hadden bijgebracht was bijlange niet voldoende. De arme Sint Jan had nooit een rode duit bezeten en een stukske van zijn oude huisraad verkopen kon ook moeilijk gebeuren. Men kon de heilige toch niet vragen de portretten van zijn ouders te verkopen, zo min als het oud tafereel dat hij bezat, want daar hield hij geweldig aan omdat het zijn predikatie aan de Schootse Brug zo schoon voorstelde. Sint Appolloontje stond er ook nog, maar die trok zo'n droevig gezicht van de tandpijn dat ge er compassie mee hadt en Sinte Brigitta zat zo aandachtig te lezen in haar boek, zonder eens om te kijken naar het zwart koetje dat met een witte jabot aan zijne hals bij haar stond, dat het zonde geweest ware haar schone overpeinzingen te storen.

't Senaat had dus het lot van Sint Jan in handen. Dat wisten de Veenmollen en zij zochten ze met schoon praten en dreigementen op hun hand te krijgen.

Sint Pieter was van alles op de hoogte want sinds het geval met de vier, stond zijn radio altijd in verbinding met Welt en hij hoorde alles wat er gezegd en gefezeld werd zo goed of hij er bij stond.

Dan, op een zekere avond, sprong hij op van zijne zetel, want hij hoorde de stem van de burgemeester.

— „We zullen nu beslissen over de toelaag voor de kapel van Sint Jan.”

Sint Pieter hoorde eerst wat kuchen en toen de stem van iemand die hevig uitviel „Dat zullen we zien!...” maar van de rest kon hij niets verstaan want het waren al klinkende vuistslagen op een tafel die de radio weergaf.

Sint Pauwel stak zijne kop door de deur, want hij stond op vertrouwelijke voet met Sint Pieter.

— „Wat is dat hier voor een gedruis?” vroeg hij.

— „Zitting van 't Weltse senaat” zei Sint Pieter en hij deed teken aan St Pauwel dat hij zou stilzwijgen.

Sint Pauwel kwam binnen en de twee heiligen stonden nu samen te luisteren voor de radio.

't Spande er geweldig. De scheldwoorden geitebok en veenmol weerklonken gedurig en men riep de burgemeester toe dat hij beter zou doen van 't kerkhof te vergroten en te zorgen dat er een schoon velobaan kwam naar de statie.

Ze konden het allemaal niet goed verstaan, maar ze hoorden toch dat Sint Pieters persoon nu ook betrokken was in de zaak, en alsof hij 't opzettelijk deed, gaf de radio heel duidelijk de woorden terug van een der senatoren, die uitriep: „Sint Pieter! hij kan mijn botten kussen.” Sint Pieter keek wat beschaamd, maar Sint Pauwel, die vroeger al meer hoge vergaderingen in Athene had bijgewoond, schoot in ene smakelijke lach als hij 't hoorde.

Er volgde stilte. „Stemming” zei Sint Pauwel, en 't was zo, want kort daarop hoorden ze weer duidelijk het gerammel van een bel en daarna de fijne stem van de burgemeester die riep: „Aangezien dat de Raad voor de helft er tegen en voor de helft er voor is, en aangezien dat er bij gevolg zoveel stemmen voor als tegen zijn, moet bijgevolg de zaak voorlopig uitgesteld worden tot nader beslissing.”

Daar kwam een geweldig gedaver uit de horen van de radio.

— „Is dat nu applaus?” vroeg Sint Pauwel.

— „Bijlange niet, zei Sint Pieter wat gebeten, 't is lawaai van al de mensen die op hun klonen de trappen van 't kapitolium aflopen.

— „Dan was er wel vijfhonderd man” zei Sint Pauwel en hij nam zijne zware stok op en ging horen hoe 't met de missiën bij de heidenen gesteld was.

Sint Pieter was niet meer gerust. Hele dagen lag hij in zijne leunstoel te luisteren naar het nieuws uit Welt, maar 't was niets als geklaag van de boeren over 't weer dat hij hoorde.

Hij was er half van in 't slaap gevallen, want met de zaken van 't weer had hij geen uitstaans, toen hij op eens met een wip recht vloog en naar zijne radio sprong, want het instrument gaf nu heel duidelijk de helle stem weer van twee wijven die tegen elkander opkakelden:

— „En met de kapel van St Jan zal 't nu ook goed komen.”

— „Wat dat ge nu toch zegt. Kee, daar had ik nog geen woord van gehoord.”

— „En wiste gij dat nog niet? Janneke Bax uit de Meir zit terug in de Raad en ze zeggen dat hij met de Straat doet.”

„Wel lieve hemel toch, wat zullen de Veenmollen een gezicht trekken.”

Sint Pieter lei zijne vinger tegen zijn gerimpeld voorhoofd en streek langzaam door zijne grijze baard.

— „Nu heb ik mijne man gevonden” zei hij in zijn eigen en hij haalde pen en papier en begon een lange brief te schrijven. Hij sloeg zijne zegel op 't rode lak en belde voor de engel Rafaël, die de lange reizen gewoon was.

In een omzien was Rafaël daar.

— „Breng deze brief bij Janneke Bax, in de Meir te Welt” zei Sint Pieter, goed drukkend op het adres.

De engel boog eens en hij was weg met de boodschap.

Janneke Bax stond in 't veld met zijn pijpke in zijne mond en een riek in zijn handen toen hij iets hoorde roepen van „vliegmaschien!” Hij keek omhoog maar hij zag weldra dat het een engel was aan de schoon uitgespreide witte vlerken. Het glanzend gezicht, de gouden gekruiste bandelieren op de borst en het lange witte kleed, nog fijner en wolliger dan een wolk, begonnen ook duidelijk te worden.

In een schoon schuinse lijn zeeg de engel beneden recht naar de plaats waar Janneke, met de hand op de kruk van zijne riek, naar omhoog stond te kijken.

— „Ge zoudt, padekkie, zeggen dat hij mij moet hebben”, zei hij zo in zijn eigen en de gedachte was nog maar amper door zijn kop gegaan of de engel stond buigend voor hem en reikte hem de brief.

— „Van Sinte Pieter zeker?” vroeg Janneke toen hij de twee gekruiste sleutels op het zegel zag, en hij keek naar de engel, maar hij pimperde wat met zijn ogen want 't was of hij naar de zon had gezien.

— „Van hem” zei de engel en hij boog nogmaals en steeg weer op.

's Anderensdaags al vroeg klopte Janneke met zijn stok op de hemelpoort en bijna ogenblikkelijk ging het vensterke open.

— „Wie is er aan?”

— „Janneke Bax van Welt.”

— „Uit de Meir?”

— „Percies.”

En Sinte Pieter wierp de deur wijd open en stak zijn twee handen uit met een hartelijk „Dag Jan.”

— „Wat plezier! Wat plezier!” riep hij en hij wreef in zijn handen dat zijn oude knokkels er van kraakten.

„Kom toch binnen! Kom toch binnen, Jan!” en Sinte Pieter duwde Janneke zacht in zijne rug om hem binnen te krijgen in de spreekzaal van eerste klas, waar alles stond te vonkelen van goud en diamant. Hij schoof een zetel vooruit met een overtrek van blinkend rode zijde, vastgehecht met nagels met diamanten koppen. Op de rugleuning waren twee gekruiste sleutels in goud geborduurd en aan het vooreinde van iedere arm hing een gouden kwast te bengelen aan een knop van safier.

Janneke ging zitten en 't was net of hij in de pluimen viel, zo'n deugd van 't zitten had hij nooit van zijn leven gehad.

— „En wat nieuws te Welt?” vroeg Sint Pieter terwijl hij een kistje sigaren ging halen terzijde de schouw.

WAT VERDWIJNT.

Op 17 maart 1955 begon de afbraak van wat in 1892 als kapel werd gebouwd en dat sedert 1904 als refect dienst deed. Op 1 april begon op diezelfde plaats de bouw van een ruimere refect en keuken. Ook de oude herberg „Het Klein Withuis” verdwijnt de volgende maanden en blijft open ruimte.

— „'k Zal morgen naar de keuning moeten voor mijn decoratie” zei Janneke en hij liet zijne rug tegen de leuning vallen en stak zijn benen wijd vooruit.

— „Wel, wel! proficiat Jan. En als we daar nu eens eentje op pakten?”

— „Ne boer slaat nooit iets af, Sinte Pieter, toch zeker in de hemel niet.”

Sint Pieter zei iets in de telefoon en een ogenblik daarop stond Sinte Margriet daar met een kruik oude wijn.

„Wel! Wel! Wel!” mompelde Sint Pieter nog altijd en hij rammelde in een kast met glazen en 't was precies of er een piano aan 't spelen was.

De wijn liep uit de kruik met een kleur van een amberen mondstuk.

— „Prosit!” zei Sint Pieter en hij takte

— „Sanctus!” zei Janneke om te laten horen dat hij ook wat Latijn kende.

Sint Pieter zette het glas aan zijn lippen, maar hij keek er geniepig over heen om te zien welk gezicht Janneke zou trekken als de hemelse drank door zijn keel ging.

't Liep er in zo zoet als honing en zo zacht als boter, fris in de mond en warm aan 't hart, met een nasmaak van rozijnen en pruimen en abrikozen en Janneke wroog zijne mond twee keren uit om er al de deugd van te hebben.

Ze begonnen nu te praten over weer en wind en over de oogst en Sint Pieter ging kwistig te werk met het kostelijk nat.

— „En wanneer gaat Sint Jan nu bouwen?” vroeg hij zo ineens.

— „Geen centen, Sinte Pieter, geen centen, nietwaar?” zei Janneke en hij trok zijn schouders omhoog en klopte de as van zijn sigaar.

— „En komt het bestuur er dan niet tussen?”

— „Dat zal van een stemmeke afhangen, Sinte Pieter, van één!” en Janneke stak zijn knokelige wijsvinger omhoog.

— „Van wiens stem?”

— „Van de mijn podorie!” riep Janneke en hij ging rechtzitten en wees met zijn vinger naar zijn hart.

— „Zo, zo! ge zit dan weer terug in de Raad?”
— „Ze kunnen mij moeilijk missen, Sinte Pieter.”
— „Toch kan Sint Jan zo moeilijk blijven voortboeren.”
— „Dat kan hij niet, Sinte Pieter, 't is schand voor heel het graafschap lijk de heilige daar zit.”

— „Dus zijde gij toch ook met de Straat, Jan?”

— „Dat ben ik Sinte Pieter, en dan mogen de Veenmollen mij Geitebok heten zoveel als ze willen?” en Jannekes kneukels tikten op de tafel dat de pereltjes omhoog sprongen in de wijn.

— „Bravo!” riep Sint Pieter, daar drinken we nog eens op! En hij schonk de glazen vol en schoof het kistje sigaren nog eens vooruit naar Janneke.

— „Allo Jan! ziet dan maar dat g'uw best doet!” zei Sint Pieter terwijl hij tikte.

— „We zullen ze wel houden liggen, Sinte Pieter,” antwoordde Jan en toen dronk hij zijn glas in eens uit en stond op om te gaan.

Sint Pieter bracht hem tot aan de poort en toen ze malkander de hand hadden gegeven bleef hij nog wat staan kijken in de deur.

Janneke ging gezwind zijne gang met zijn een hand in de zak van zijne frak. Hij keek wat bezijden uit naar de schone wijngaarden en zijn stok tikte regelmatig op het marmeren plaveisel van de weg.

Het ene stemmeke van Janneke hielp Sint Jan uit de nood: de toelaag werd gestemd door 't Senaat. Heel de Straat jubelde en Coenen liep naar 't klokske van Sint Jan en deed het gaan dat het klonk tot in de oren van de Veenmollen.

De Berten gaf zijn eigen niet gewonnen. „Heren boven heren” zei hij in zijn eigen en hij haalde een groot papier om een brief te schrijven aan 's konings afgezant die aan 't Scheld zat te wonen.

Hij schreef die brief in 't Latijn, want hij kende Frans en andere talen, en hij gebruikte schone rode inkt voor de aanhef: „Albertus Imperator missum dominicum salutat. Toen deed hij uiteen, in 't zwart, dat het Welts Senaat 's lands middelen aan 't verkwisten was en dat er veel aan 't schoteltje zaten die daar op hun plaats niet waren. Dat schreef hij allemaal in 't Latijn.

Hij overlas zijn geschrift met veel genoegen want hij was er bijna zeker van dat de hogere macht haar veto zou stellen tegen al het geknoei van de Geitebokken.

Toen hij gedaan had sloeg hij het zegel van de Veenmollen nevens zijn naam: het zinnebeeldig beest stond er op afgebeeld met het randschrift „Confoederatio grillotalparum.”

Hij gaf de brief met 's lande bode mede en hij ging de Dijk over met zijn kop hoog omhoog want hij wist dat de mensen zouden spreken van hem.

't Viel hem lelijk tegen want enige dagen na zijn schrijven verscheen plots 's Konings heraut en maakte hem kond dat het Zijne Majesteit behaagd had Sint Jan als heer en meester over de heerlijkheid van de Straat te erkennen. De banieren wapperden aan alle huizen en 't was kermis in de Straat en de Veenmollen kropen grommend in de grond.

Intussen zat Sint Pieter met een stralend gezicht in zijn portierszaal.

Aan tafel zat een pater die al duizend jaar in de hemel was. Hij had een groot perkament voor hem liggen en daar stonden ook potttekens met rode vermiljoen, blauw lazuur en helderwit poeder van gestampte eierschalen.

Hij schreef het in schoon gotiek met kleurige hoofdletters dat Sint Jan voortaan zijn eigen zaken zou besturen, maar dat Sint Michiel het recht behield van 't beste kateil: de huwelijken en de begrafenissen.

(vervolgt)

Reeds geantwoord dat U komt op zondag 24 april naar de Algemene Vergadering? Jan en Karel Smets, alias „Duo Janka” uit Oosthoven verzorgen het luimig gedeelte.

We hadden graag vergaderd onder het schooljaar, maar we hebben er dit jaar moeten van afzien.

De toetredingen stromen binnen. Ook de uwe?!...

Terugblik op onze Activiteiten

Ledenfeest 2014

Openingsrede door Bas Van Haeren, bestuurslid

Een avond als deze, waar we op een feestelijke en ontspannen wijze bij elkaar zijn, is een goede gelegenheid om het afgelopen jaar in herinnering te roepen en vooruit te kijken naar de toekomst.

Wat is er het afgelopen jaar op onze vereniging af gekomen?

Voortvarend als we zijn hebben we getracht onze doelstelling steeds voorop te stellen:

nl. het Heemkundig Erfgoed te bewaken, bewaren en inventariseren.

Niet alle activiteiten zijn naar ieders interesse. Dat is heel moeilijk ook!

Maar toch zijn onze bedoelingen en is ons gezamenlijk doel hetzelfde. Niet?

De afgelopen paar jaar trachten we door onze activiteiten een grotere groep leden en potentiële leden aan te spreken.

Denken we daarbij aan de openstelling van ons Archief en Documentatiecentrum en de wandeling op de site van het voormalige grensstation met afsluitend een barbecue in Weelde-Statie rondom het thema van de Erfgoeddag 2013.

Ook de tradities binnen onze kring mogen we niet vergeten: het ledenfeest, de jaarlijkse fietstocht, onze herfstwandeling en de daguitstap.

Wat misschien kan uitgroeien tot een traditie is onze deelname aan de parochiebedevaart, begin juli, vanuit Weelde naar het Heiligdom van de Martelaren van Gorcum. Wie weet !?!

Op 23 maart vorig jaar was Nicolaus de gastheer voor de Goudag voor de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en Noord-Brabant.

Waarbij we het ereteken van "Actief Heemmuseum" voor de tweede maal in ontvangst mochten nemen.

We hebben op deze dag onze kring en onze gemeente "Ravels" in de kijker mogen zetten. Met vele positieve reacties als blijk van erkenning en vooral waardering.

De werkende leden en het bestuur zaten het afgelopen jaar niet stil.

Buiten de reguliere vergaderingen

kwamen er uitnodigingen bij voor bijeenkomsten over thema's zoals de Grote Oorlog. Er zit al heel wat in de pijplijn, dus wordt zeker vervolgd!

Binnen het bestuur bestaat er de steeds terugkerende zorg om het bestuur evenwichtig te houden in zowel aantal als groepssamenstelling.

Lieve vrienden,

zoals ik aan het begin al aangaf is onze Heemkunde-en Erfgoedvereniging voortvarend !!!

Onze vereniging kent zoals u wel zult weten 2 locaties:

Het Archief-en Documentatiecentrum in Weelde-Station, waar er op de dinsdagvoormiddagen hard word gewerkt.

en

Ons Museum Aan de Grens in " 't Kaske".

"Ons" Museum is helemaal overhoop gehaald !!!

Maar u hoeft niet te schrikken!

Na heel hard werken door vele vrijwilligers heeft " 't Kaske" een verjongings- en vernieuwingskuur doorgemaakt. Je zou kunnen zeggen dat het bij de plastisch chirurg is geweest.

Het is een Museum geworden **met een verhaal**. Dat verhaal heet: **Immaterieel Erfgoed**.

Het mag ons, nog meer dan voorheen, prikkelen en aansporen om meer te weten te willen komen over onze eigen streek!

Het zet aan tot wandelingen, fietstochten, kortom het ontdekken van eigen streek. Want de grond waar we op mogen leven kent geschiedenis.

En die is de moeite waard om naar boven te laten komen!

Iedere 2de zondag van de maand opent "Het Kaske" haar deuren in de namiddag van 2 tot 5 en kan je je onder laten dompelen in het wel en wee van onze eigen voorouders.

Heropening MAG in “'t Kaske” zondag 9 maart

Na een grondige herinrichting van ons museum was de opening van het seizoen een voltreffer.

We mochten ruim veertig personen verwelkomen op deze zondag. Ze stonden elk verwonderd over hetgeen ze er zagen en hadden veel complimenten voor de opzet.

Jaarlijkse daguitstap

Woensdag 9 april jl. trok een luxe touringcar naar de “historische” provinciehoofdstad Gent.

Deze touringcar was gevuld met leden en niet-leden van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius die hun jaarlijkse daguitstap hielden.

Bij aankomst in Gent werden we ontvangen met een kop koffie en een croissant.

Dit smaakte wel na de busrit.

In twee groepen verdeeld, gingen we op verkenning: “Gent, bruisend authentiek”.

Deze stadswandeling liet ons kennismaken met de historische ‘kuip’, zoals de binnenstad van Gent genoemd wordt.

De belangrijkste gebouwen werden genoemd.

Het Grafittisteegje gaf ons een kijk op de hedendaagse cultuur die Gent ook toelaat.

Gent heeft in het verleden hoogtepunten en dieptepunten gekend. Financiële pieken maar zeker ook diepe dalen.

Dit staat tot op de dag van vandaag af te lezen van de historische gebouwen.

Gebouwen die mee evolueerden met de tijdsgeest.

We komen langs het Belfort, zien de grootsheid van de Sint Baafskathedraal, genieten van de openheid van de Gentse pleinen, bezoeken het prachtige Patershol met zijn authentieke, middeleeuwse stratenplan. Ook het zonnetje doet haar werk goed!

Helaas konden we "Het Lam Gods" niet bezichtigen i.v.m. het restauratieproces.

Toch konden we a.d.h.v. een levensechte kopie een duidelijk beeld krijgen van dit grootse meesterwerk met de vele betekenissen en de symboliek van de geschilderde panelen.

Ook in het Provinciaal Cultuurcentrum Caermersklooster kregen we een beeld van de verschillende fasen van het restauratieproces. We stonden versteld van het diepgaande vooronderzoek en ook nog tussentijds plaats heeft met vooral betrekking op de restauratietechnieken en hoe de gebroeders Van Eyck de hun toen bekende technieken gebruikten die soms tot nu toe onbekend waren.

Het "Lam Gods" zal nog vele jaren van zich laten spreken.

Op de middag genoten we van een heerlijke 3-gangen lunch. Met traktatie van de kring.

De middag stond vrij om ingepland te worden.

Er werd genoten van de zon op een terrasje en een bezoek aan de Gentse winkels.

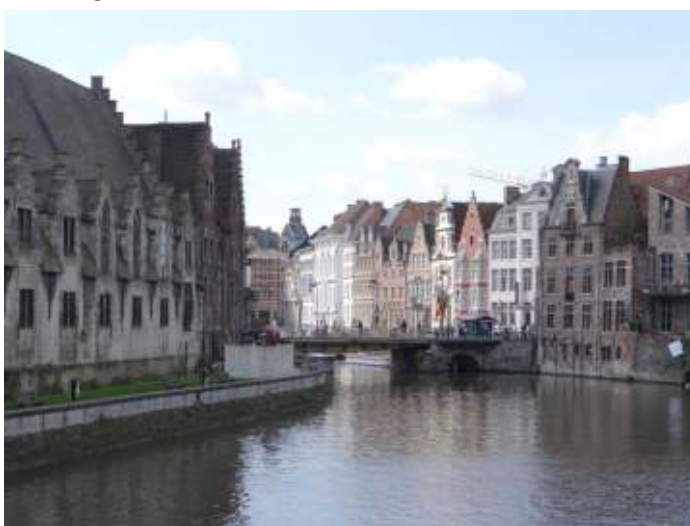
Anderen wandelden op eigen tempo doorheen het stadscentrum.

De touringcar bracht enkelen naar het Museum voor Schone Kunsten en het SMAK. Anderen gingen op bezoek in het Dokter Guislainmuseum, deze staat in het teken van de geschiedenis van de psychiatrische verpleging. Een tijdelijke tentoonstelling "Oorlog en Trauma" gaf ons een kijk op de psychische gevolgen van oorlogsleed in tekst en beeld.

Omstreeks de klok van 17 uur keerden we met de touringcar terug richting de Kempen.

Wie deze keer niet is meegegaan heeft een mooie en interessante dag gemist.

Volgend jaar een nieuwe kans met een andere bestemming!

Onthulling beeld "De Vriendschap"

Op zaterdag 12 april 2014 is bij ons museum 't Kaske "De Vriendschap" onthuld. Het markante beeld van Stan Grooten symboliseert de vriendschap tussen Nederlanders en Belgen, zo belangrijk in met name deelgemeente Poppel, waar de bevolking ongeveer gelijk verdeeld is over beide nationaliteiten. Na de onthulling werd door de gemeente Ravels een receptie aangeboden en konden de bezoekers kennis nemen van het na de winterstop, geheel opnieuw ingerichte museum 't Kaske.

Erfgoeddag

Tijdens de eerste wereldoorlog is er heel wat gebeurt aan onze grenzen. Duizenden vluchtelingen naar Nederland zoals we nu weer meemaken in Syrië-Turkije-Libanon en nog vele andere jammerlijke oorlogen. De geschiedenis lijkt zich te blijven herhalen.

In en rondom het Archief- en Documentatiecentrum (de voormalige pastorie) te Weelde-Station waren verschillende activiteiten gepland:

een tentoonstelling rondom de vluchtelingenproblematiek van "De Groote Oorlog", een begeleide wandeling "voor, op en over de grens" rondom het verdwenen grensstation, de grens en het voormalige grensklooster van de Paters van de H. Geest. Bij deze wandeling werd telkens de relatie gelegd met de gevoeligheden die er waren in de periode 1914-1918.

In de voortuin van de voormalige pastorie kon er hoefijzer worden geworpen en stonden er sjoelbakken opgesteld.

Ook was er gelegenheid om te verpozen in de tent onder het genot van een drankje.

De bezoekers konden ook proeven van WOI-hapjes.

Er was voor ieder wat wils!

Met een 100-tal bezoekers konden we deze editie van de Erfgoeddag positief afsluiten!

Schoolbezoek 6de klassers Poppel in het MAG

Op dinsdag 27 mei jl. mochten we 2 klassen van het 6de leerjaar van de Vrije Basisschool van Poppel ontvangen. Zij werden rondgeleid door Maurice Spits, gepensioneerde leerkracht, die de schoolgaande jeugd op een boeiende wijze doorheen het Kaske loodste.

*Schoolbezoeken zijn gratis en steeds, een maand op voorhand, te reserveren via onze website.
De rondleidingen zijn geschikt voor jongeren van het 4de leerjaar tot het 6de middelbaar.*

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Poppel	0474 97 17 27
Ondervoorzitter:	Marc Van Gorp, Grote Baan 97 bus 7, 2380 Ravels	014 656905
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Poppel	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Poppel	014 478066
Leden:	Ad Rens, Klein Goorbeek 2, 2382 Poppel	014 659958
	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Poppel	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Poppel	014 687332
	Gaston Verhoeven, Steenweg op Weelde 94, 2382 Poppel	014 655554
	Magda Vloemans, Turnhoutseweg 2, 2381 Weelde	014 655156
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Weelde	014 655728

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde, 014 699126

bas.van.haeren@skynet.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift, de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid. (Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum Aan de Grens in " 't Kaske", Dorp 64 te 2382 Poppel, is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station.

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <http://nicolaus-poppelius.be>

